

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Najstarsza wzmianka o Pieńsku pochodzi z 965 roku (ówczesna misja Biskupstwa Miśni do Pieńska). W 1250 r. wybudowano zamek, który przetrwał do 1514 r. Wał obronny istniał jeszcze do końca XVIII w. Do XIII wieku Pieńsk należał do rodu Margrabiego Ekeharda, po czym przejmowali go książęta piastowscy, czescy i niemieccy. W 1491 roku Hans von Penzig odsprzedał Pieńsk miastu Goerlitz. Do połowy XIX w. Pieńsk był ośrodkiem rolniczym, a część ludności zajmowała się rzemiosłem – głównie tkactwem.

W roku 1742 rozpoczęła się wojna o Śląsk. W latach 1745 – 1758 Prusacy hamowali rozwój wioski i jej przyległych osad. W latach 1805 – 1812 wojska Napoleona podczas przemarszu zaopatrywały się tu w żywność. Wielu mieszkańców wcielono do armii Napoleona. W niedzielę, 24.10.1841 roku, Penzig został ogarnięty żywiołem ognia. Spaleniu uległo 130 budynków wraz z dobytkiem.

W 1830 r. doprowadzono do osady drogi jezdne a w 1847 r. wybudowano połączenie kolejowe z Węglińcem i Pieńskiem. To oraz zasoby drewna w rozległych borach i pokłady piasków polodowcowych spowodowały uruchomienie w 1858 roku pierwszej huty szkła. Zorganizowali ją Mencil z pobliskiego Ruszowa i Benisz ze Zgorzelca. Od tego momentu miejscowość zaczęła się intensywnie rozwijać. W 1860 roku powstały dalsze 3 huty, w 1869 roku powstała huta szkła oświetleniowego „NYSA”, w 1872 roku – huta szkła optycznego, prasowanego i butelkowego „ŁUŻYCE”, w 1887 i 1888 kolejno huty „ZNICZ A” i „ZNICZ B”. W roku 1900 otworzono „FABRYKĘ FORM SZKLARSKICH”, a w 1905 roku – „FABRYKĘ TEKURY”. W tym momencie Pieńsk był już znanym ośrodkiem szklarskim. Tuż przed ostatnią wojną działało w nim 8 hut z 26 piecami, fabryka form i maszyn szklarskich, zatrudniające łącznie 4000 osób. Wszystkie te zakłady po różnych przekształceniach, modernizacjach i zmianach funkcjonują częściowo do dzisiaj.

Podczas II wojny światowej w budynku, w którym obecnie znajduje się szkoła działał szpital, gdzie przebywali Polscy Jeńcy Wojenni, 42 z nich zmarło, a ich groby i pomnik ku ich pamięci znajduje się na pieńskim cmentarzu. W okolicy Pieńska na wysokości wsi Toporów II Armia Wojska Polskiego pod dowództwem generała Karola Świerczewskiego w dniach 16-17 kwietnia 1945 roku forsowała Nysę Łużycką. Było to działanie osłonowe operacji zdobycia Berlina. Okopy i schrony z tamtych lat istnieją do dziś. Działania wojenne okresu II-giej Wojny Światowej zniszczyły miasto.

Odbudowa miasta zakończyła się dopiero w 1962 roku. W tym samym roku, 7-go lipca Prezes Rady Ministrów nadał osiedlu Pieńsk prawa miejskie, a w 1979 roku Uchwałą Rady Narodowej Miasta i Gminy zatwierdzono herb Pieńska.

Pieńsk to miasto leżące na Łużycach Górnych, w województwie dolnośląskim, w powiecie zgorzeleckim, położone nad Nysą Łużycką, przy granicy z Niemcami. Siedziba gminy miejsko-wiejskiej Pieńsk. W latach 1975–1998 miasto administracyjnie należało do woj. jeleniogórskiego. W skład Gminy Pieńsk wchodzi sołectwa takie jak Bielawa Dolna, Bielawa Górna, Dłużyna Dolna, Dłużyna Górna, Lasów, Stojanów, Żarka nad Nysą, Żarki Średnie.

Główną rzeką gminy jest Nysa Łużycka, płynąca wzdłuż zachodnich jej granic. Wpadają do niej niewielkie rzeczki: Żółty Potok, Bielawka, Żarecki Potok. Cała gmina położona jest w prawobrzeżnej części zlewni Nysy Łużyckiej. Największym dopływem jest Bielawka, mająca długość około 18 km. Dolina Bielawki w dolnej części jest dość szeroka (do 1,5 km) i występują w

niej liczne rowy melioracyjne i młynówki. Rzeczka została tu w paru miejscach podpiętrzona, co pozwoliło na zbudowanie stawów hodowlanych. Jedynymi zbiornikami wód stojących w gminie, są zachowane w dnie doliny Nysy Łużyckiej jej odcięte meandry – starorzecza, które bardzo urozmaicają krajobraz. Gmina Pieńsk położona jest na terenie Borów Dolnośląskich. Świat roślin Borów Dolnośląskich zdeterminowany jest przeważającym typem występujących tu gleb, Gleby te są stosunkowo ubogie, mało użyteczne dla rolnictwa, porastają olbrzymie kompleksy leśne. Zostały one znacznie zmienione w wyniku wielowiekowej działalności człowieka, szczególnie po wprowadzeniu od końca XVIII wieku tzw. racjonalnej gospodarki leśnej, której rezultatem była zmiana struktury lasów. Pierwotnie panował tu bór świeży i mieszany, czyli wielogatunkowe zespoły leśne z udziałem sosny poniżej 20%, z licznymi gatunkami drzew liściastych, wśród których dominował dąb szypułkowy i bezszypułkowy, osika, brzoza brodawkowata oraz olsza czarna, i z bogatym runem i podszyciem. Do dziś zachowały się większe fragmenty borów świeżych w Puszczy Zgorzeleckiej i Osiecznickiej. Miejsce borów świeżych zajął bór suchy z królującą sosną zwyczajną, obok której nielicznie pojawia się brzoza i dąb. W runie występuje brusznica (jagoda czarna, borówka), ciepłolubne trawy i paprocie, macierzanka i wrzos. Wielkie jest bogactwo gatunków mszaków i porostów a przede wszystkim grzybów.

Spis treści

1. Cel i podstawy prawne opracowania.....	4
3. Podstawowe definicje i pojęcia.....	5
4. Obowiązki właścicieli i zarządców wód oraz osób korzystających z obszarów wodnych.....	6
5. Obowiązki osób przebywających na obszarach wodnych.....	7
6. Obszary wodne znajdujące się na terenie Gminy Pieńsk.....	8
7. Zagrożenia dla osób przebywających na obszarach wodnych.....	15
8. Wnioski i planowane kierunki działań.....	17
9. Telefony alarmowe oraz siły i środki, które mogą być wykorzystane dla ograniczenia zagrożeń oraz akcji ratowniczych.....	18

1. Cel i podstawy prawne opracowania.

Celem niniejszego opracowania jest analiza zagrożeń dla osób przebywających na obszarach wodnych Gminy Pięńsk w tym identyfikacja miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji.

Istotą Analizy jest:

- zapewnienie na odpowiednim poziomie bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji,
- identyfikacja miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji,
- ustalenie podstawowego ryzyka zagrożeń oraz ich poziomu na obszarach wodnych,
- określenie działań profilaktycznych i edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa na obszarach wodnych.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 Ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz.U.2023.714 t.j.) zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych polega w szczególności na:

1. dokonaniu, we współpracy z policją i działającymi na danym terenie podmiotami, o których mowa w art. 12 ust. 1, analizy zagrożeń, w tym identyfikacji miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji;
2. oznakowaniu i zabezpieczeniu terenów, obiektów i urządzeń przeznaczonych do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji na obszarach wodnych;
3. prowadzeniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa na obszarach wodnych, polegających w szczególności na:
 - a) oznakowaniu miejsc niebezpiecznych,
 - b) objęciu nadzorem, we współpracy z policją i podmiotami, o których mowa w art. 12 ust. 1, miejsc niebezpiecznych, w tym miejsc zwyczajowo wykorzystywanych do kąpieli,
 - c) uświadamianiu zagrożeń związanych z wykorzystywaniem obszarów wodnych, w szczególności prowadzeniu akcji edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży szkolnej;
4. informowaniu i ostrzeganiu o warunkach pogodowych oraz innych czynnikach mogących powodować utrudnienia lub zagrożenia dla zdrowia lub życia osób;
5. zapewnieniu warunków do organizowania pomocy oraz ratowania osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia.

Za zapewnienie bezpieczeństwa, o którym mowa w art. 4 ust. 1 ww. ustawy, odpowiada:

1. na terenie parku narodowego lub krajobrazowego - dyrektor parku,

2. na terenie, na którym prowadzona jest działalność w zakresie sportu lub rekreacji - osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która prowadzi działalność w tym zakresie,
3. na pozostałym obszarze - właściwy miejscowo wójt (burmistrz, prezydent miasta) - zwani dalej "zarządzającym obszarem wodnym". Zadania, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy, wykonywane przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) na obszarze, o którym mowa w art. 4 ust. 2 pkt 3, należą do zadań własnych gminy.

2. Podstawy prawne opracowania.

- Ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz.U.2023.714 t.j.)
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. 2025 r. poz. 216)
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 marca 2012r. W sprawie sposobu oznakowania i zabezpieczenia obszarów wodnych oraz znaków zakazu, nakazu, oraz znaków informacyjnych i flag (Dz.U. 2022.1979 t.j.)

3. Podstawowe definicje i pojęcia.

- obszar wodny jako wody śródlądowe, kąpielisko, miejsce okazjonalne wykorzystywane do kąpieli, pływania oraz inne obiekty dysponujące nieckami basenowymi o łącznej powierzchni powyżej 100m² i głębokości powyżej 0,4 m w najgłębszym miejscu lub głębokości powyżej 1,2 m.
- wyznaczony obszar wodny jako kąpielisko, miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli, pływania oraz obiekty dysponujące nieckami basenowymi o łącznej powierzchni powyżej 100m² i głębokości powyżej 0,4 m w najgłębszym miejscu lub głębokości powyżej 1,2 m.
- pływalnia - obiekt kryty lub odkryty, z wodą przepływową, przeznaczony do pływania lub kąpieli, posiadający co najmniej jedną nieckę basenową, z trwałym brzegiem i dnem, wyposażony w urządzenia sanitarne, szatnie i natryski.
- kąpielisko - wyznaczony przez radę gminy wydzielony i oznakowany fragment wód powierzchniowych, wykorzystywany przez dużą liczbę osób kąpiących się, pod warunkiem, że w stosunku do tego kąpieliska nie wydano stałego zakazu kąpieli; kąpieliskiem nie jest: pływalnia, basen pływacki lub uzdrowiskowy, zamknięty zbiornik wodny podlegający oczyszczaniu lub wykorzystywaniu w celach terapeutycznych, sztuczny, zamknięty zbiornik wodny, oddzielony od wód powierzchniowych i wód podziemnych;
- miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli - wykorzystywany do kąpieli wydzielony i oznakowany fragment wód powierzchniowych niebędący kąpieliskiem.
- dzikie kąpielisko - miejsce zwyczajowo wykorzystywane do kąpieli, nieoznakowane, nieobjęte nadzorem sanitarnym ani dozorem służb ratownictwa wodnego;

- slip - mała pochylnia, budowla hydrotechniczna w postaci równi pochyłej schodzącej z lądu w głąb wody, służąca do wodowania lub wyciągania na brzeg niewielkich jednostek pływających poprzez przewożenie ich na wózku kołowym, którym można wjechać do wody na głębokość większą niż zanurzenie jednostki;
- wypadek - nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, które wystąpiło podczas pływania, kąpienia lub uprawiania sportu lub rekreacji na obszarach wodnych, którego następstwem może być naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia;
- ratownictwo wodne - prowadzenie działań ratowniczych, polegających w szczególności na organizowaniu i udzielaniu pomocy osobom, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia na obszarze wodnym;

4. Obowiązki właścicieli i zarządców wód oraz osób korzystających z obszarów wodnych.

Zgodnie z art. 4 Ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych za zabezpieczenie osób przebywających na obszarach wodnych, za zapewnienie bezpieczeństwa odpowiada:

- na terenie parku narodowego lub krajobrazowego – dyrektor parku,
- na terenie, na którym prowadzona jest działalność w zakresie sportu lub rekreacji – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która prowadzi działalność w tym zakresie,
- na pozostałym obszarze- właściwy wójt (burmistrz, prezydent miasta)

Zadania o których mowa w art. 4 ustawy, wykonywane przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) na obszarze o którym mowa w art. 4 ust.3 pkt. 3 należą do zadań własnych gminy.

Aby zapewnić bezpieczeństwo osobom przebywającym na obszarach wodnych na terenie Gminy Pięńsk Burmistrz Miast i Gminy Pięńsk opracował analizę zagrożeń, w tym identyfikacja miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpienia się, uprawiania sportu lub rekreacji. Miejsca te zostały określone i zweryfikowane.

Zgodnie z art. 211 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne:

1. Wody stanowią własność Skarbu Państwa, innych osób prawnych albo osób fizycznych.
2. Wody morza terytorialnego, morskie wody wewnętrzne, śródlądowe wody płynące oraz wody podziemne stanowią własność Skarbu Państwa.
3. Wody stanowiące własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego są wodami publicznymi.

Zgodnie z art. 214 ww. ustawy śródlądowe wody stojące, woda w rowie oraz woda w stawie, który nie jest napełniany w ramach usług wodnych, ale wyłącznie wodami opadowymi lub roztopowymi lub wodami gruntowymi, znajdujące się w granicach nieruchomości gruntowej stanowią własność właściciela tej nieruchomości.

Obowiązki właściwych podmiotów w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa na obszarach wodnych określa ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych. Zgodnie z art. 4 ust. 1 ww. ustawy zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych polega w szczególności na:

1. dokonaniu, we współpracy z policją i działającymi na danym terenie podmiotami, o których mowa w art. 12 ust. 1, analizy zagrożeń, w tym identyfikacji miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji;
2. oznakowaniu i zabezpieczeniu terenów, obiektów i urządzeń przeznaczonych do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji na obszarach wodnych;
3. prowadzeniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa na obszarach

5. Obowiązki osób przebywających na obszarach wodnych.

Zgodnie z zapisami art. 3 ustawy o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych osoby przebywające na obszarach wodnych obowiązane są do zachowania należytej staranności w celu ochrony życia i zdrowia własnego oraz innych osób, a w szczególności do:

- zapoznania się z zasadami korzystania z danego terenu, obiektu lub urządzenia i ich przestrzegania;
- stosowania się do znaków nakazu i zakazu umieszczanych na w/w terenie, przy obiekcie lub urządzeniu;
- zapoznania się i dostosowania swoich planów aktywności do umiejętności oraz aktualnych warunków atmosferycznych;
- użytkowania sprzętu odpowiedniego do rodzaju podejmowanej aktywności, sprawnego technicznie i zgodnie z jego przeznaczeniem i zasadami użycia;
- bezzwłocznego informowania odpowiednich służb ratowniczych lub zarządzających obszarami wodnymi, o zaistniałym wypadku lub zaginięciu osoby oraz o innych zdarzeniach nadzwyczajnych mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo osób.

Zakazy i obowiązki osób przebywających na obszarze wodnym.

Zakazy i ograniczenia dotyczące korzystania z obszaru wodnego zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, każdemu przysługuje prawo do powszechnego korzystania z publicznych śródlądowych wód powierzchniowych, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej.

Prawo do powszechnego korzystania z wód nie sprowadza się wyłącznie do prawa do kąpieli, stąd zakaz kąpieli nie oznacza zakazu powszechnego korzystania z wód. Nie wszystkie wody powierzchniowe stanowią obszary bezpieczne i właściwe do kąpieli. Na wodach powierzchniowych nadających się do tego celu mogą być wyznaczane kąpieliska lub miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli, zdefiniowane szczegółowo w w/w ustawie. W przepisach m.in. ustawy Prawo wodne zostały określone wymagania dla kąpielisk oraz miejsc okazjonalnie

wykorzystywanych do kąpeli , a także zostały sprecyzowane obowiązki organizatorów takich miejsc.

Korzystanie z kąpeli dozwolone jest wyłącznie na terenie kąpielisk lub miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli – w miejscach do tego wyznaczonych i wyraźnie oznakowanych, w których zapewnione jest spełnienie wszystkich wymagań określonych przepisami prawa, zapewniających bezpieczeństwo osób korzystających z tych miejsc, w tym dotyczących obecności ratowników oraz prowadzenia badań stanu sanitarnego wody. Przepisy art. 55 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń) wskazują, że za kąpiel w miejscu zabronionym grozi kara grzywny (mandat karny) do 250 zł lub kara nagany (dotyczy osób od 17go roku życia). W przypadku osób nieletnich - z uwagi na fakt, że ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich, określająca wykroczenia, za które nieletni ponoszą odpowiedzialność, nie wskazuje w/w art. 55 Kodeksu wykroczeń – dowody potwierdzające w/w czyn rozpatrywane są przez sąd rodzinny i nieletnich.

6. Obszary wodne znajdujące się na terenie Gminy Pięńsk.

Obszary wodne stanowiące publiczne śródlądowe wody powierzchniowe będące własnością skarby państwa znajdujące się na terenie Gminy Pięńsk:

- rzeka Nysa Łużycka - całkowita długość 252 km,
- ciek Żarecki Potok,
całkowita długość 18 km, w tym na terenie gminy 6,1 km, w m. Lasów 1,3 km, w m. Żarki Średnie 4,8 km,
- ciek Bielawka
całkowita długość 19,5 km, w m. Bielawa Dolna 2,2 km, Stojanów 5,6 km, Dłużyna Dolna 4,6 km, Dłużyna Górna 3,4 km, Strzelno 1,2 km, Bielawa Górna 2,5 km,
- ciek Kruszyńska
całkowita długość 1 km, w m. Stojanów,
- ciek Łazik
całkowita długość 8,2 km, w m. Pięńsk 1,2 km, Lasów 2,5 km, Żarki Średnie 2,9 km, Dłużyna Dolna 1,6 km.

Obszary wodne, rzeka i cieki znajdujące się na terenie Gminy Pięńsk stanowią publiczne śródlądowe wody powierzchniowe będące własnością skarbu państwa. Z uwagi na charakterystykę rzeki i cieków wodnych wymienionych powyżej, nie stanowią one odpowiednich miejsc umożliwiających organizację kąpielisk ani miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli.

Zbiorniki wodne w gminie Pieńsk.

- Akwen wodny tzw. „Staw Partyzantów” znajdujący się na działce o nr ewidencyjnym 143/4 Pieńsk obr. IV będącej własnością Gminy Pieńsk, zarządzany przez Okręgowy Polski Związek Wędkarski z siedzibą w Jeleniej Górze - Umowa dzierżawy 1/2025 z dnia 05.02.2025 r. Powierzchnia stawu – 1.2540 ha.
Współrzędne geograficzne : 15.05, 51.25

Zdjęcie poglądowe: Źródło ortofotomapa

- Żwirownia w Żarce nad Nysą znajdująca się na działce o nr ewidencyjnym 172/2 obr. Żarka nad Nysą, której użytkownikiem wieczystym jest Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego z siedzibą w Jeleniej Górze oraz na działce o nr ewidencyjnym 172/1 obr. Żarka nad Nysą, której właścicielami są osoby prywatne.
Łączna powierzchnia akwenu – 30.1385 ha.
Współrzędne: 15.02, 51.20

Zdjęcie poglądowe: Źródło ortofotomapa

- Kopalnia kruszyw firmy Poz-Bruk w Lasowie, znajdująca się na działce o nr ewidencyjnym 405/2, obr. Lasów należąca do Poz Bruk Sp. z o. o. Sp. j.
Powierzchnia terenu 113.7115 ha. Powierzchnia wody ok 19 ha
Współrzędne: 15.04, 51.24

Zdjęcie poglądowe: Źródło ortofotomapa

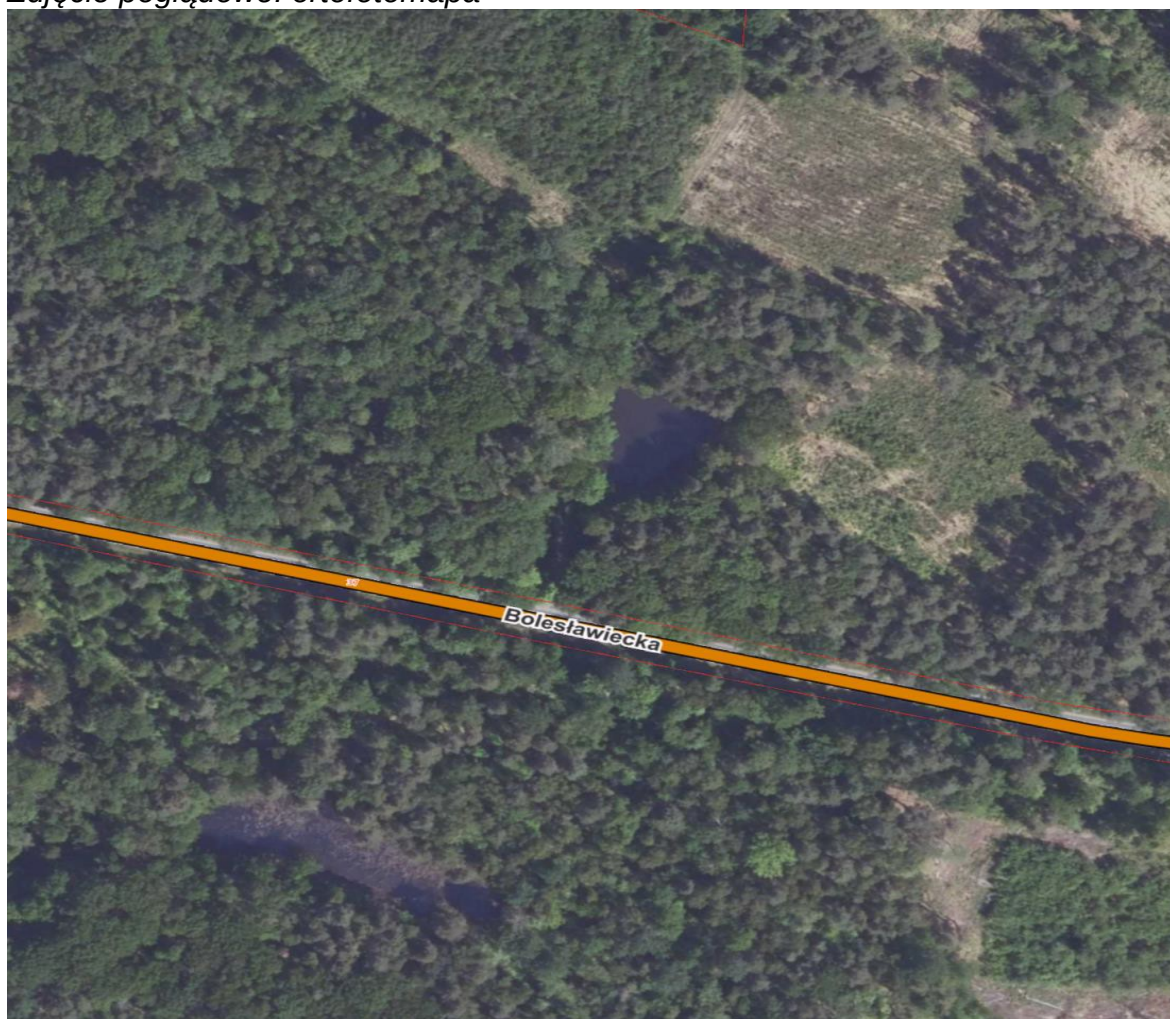

- Zbiornik wodny znajdujący się na działce o nr ewidencyjnym 279 położonej w Pięńsku obr. V należącej do Nadleśnictwa Pięńsk. Powierzchnię stawu szacuje się na 0,06 ha.

Współrzędne: 15.08, 51.24

Zdjęcie poglądowe: ortofotomapa

- Zbiornik wodny znajdujący się na działce o nr ewidencyjnym 144/473 położonej w obrębie Bielawa Dolna należącej do Nadleśnictwa Pieńsk. Powierzchnię stawu 30.05.2025 r. szacuje się na 0,71 ha
Współrzędne: 15.04, 51.29

Zdjęcie poglądowe: ortofotomapa.

Zbiorniki wodne znajdujące się na terenie Gminy Pieńsk stanowią publiczne śródlądowe wody powierzchniowe będące własnością skarbu państwa. Z uwagi na charakterystykę wymienionych powyżej zbiorników, nie stanowią one odpowiednich miejsc umożliwiających organizację kąpielisk ani miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli.

Uwaga! Dzikie kąpieliska!

Dzikie kąpieliska - niestrzeżone i najbardziej niebezpieczne miejsca !!

Jeśli ktoś korzysta z dzikich kąpielisk, robi to na własną odpowiedzialność. Upalne dni i wysokie temperatury powietrza sprzyjają spędzaniu czasu nad wodą, ale także osłabiają poczucie ostrożności i rozsądku. Życie jest zbyt cenne, aby stracić je przez chwilę lekkomyślności. Czy jednak podczas letniego wypoczynku pamiętamy o swoim bezpieczeństwie? Czy zdajemy sobie sprawę, iż woda z pozoru spokojna i płytka, kryje w sobie śmiertelne niebezpieczeństwo?

Najbardziej niebezpiecznymi miejscami są kąpieliska niestrzeżone – rzeki, stawy, wyrobiska skalne, glinianki, oczka wodne i zwirownie. Bezpieczna kąpiel, to kąpiel w miejscu do tego przeznaczonym, które jest odpowiednio oznakowane i w którym nad bezpieczeństwem czuwa ratownik. „Dzikie kąpieliska” mają zawsze mają nieznaną dno i głębokość, a woda w nich może być skażona. Często znajdują się tam gałęzie, szkło, o które łatwo można się skaleczyć. Przy wysokich temperaturach na wodzie zaczynają pojawiać się zakwity glonów, które mają właściwości alergizujące i wydzielają toksyny, które są szkodliwe dla zdrowia człowieka.

Nawet niewielkie przypadkowe napicie się wody może wywołać zatrucie pokarmowe i inne poważne schorzenia. Inspekcja Sanitarna nie bada jakości wody w takich miejscach. Spędzając czas nad wodą pamiętajmy o podstawowych zasadach bezpieczeństwa. Korzystajmy ze strzeżonych kąpielisk, na których obecni są ratownicy. Zwracajmy Szczególną uwagę na bawiące się nad wodą dzieci, gdyż bezpieczeństwo nasze i naszych dzieci nad wodą zależy w dużej mierze od nas samych. Osoby korzystające z kąpeli w miejscach niedozwolonych mogą zostać ukarane mandatami.

Najczęstszymi przyczynami utonięć są:

- brak umiejętności pływania,
- brawura, przecenianie swoich sił i umiejętności pływackich,
- pływanie w stanie nietrzeźwym. Alkohol powoduje zaburzenia zmysłu, równowagi i orientacji,
- niedocenianie niebezpieczeństwa w wodzie,
- pływanie w miejscach zabronionych,

- skoki "na główkę" do wody w nieznanym miejscu,
- pływanie obok statków, barek i łodzi motorowych, w pobliżu śluz i zapór wodnych,
- siadanie na rufie kajaku lub na burcie łodzi,
- nieumiejętność postępowania w przypadku wywrócenia się kajaku lub łodzi,
- lekkomyślna zabawa polegająca na wrzucaniu innych do wody oraz zanurzaniu osób pływających,
- pływanie w miejscach zarośniętych wodorostami. Przestrzegaj tych zasad, uczulaj na nie innych.

7. Zagrożenia dla osób przebywających na obszarach wodnych.

Czynnikami wpływającymi na ilość osób korzystających z walorów rekreacyjnych i turystycznych wód znajdujących się na terenie Gminy Pięńsk są pogodna aura i okres wakacyjny. W tych okresach znacznie wzrasta liczba osób chcących korzystać z kąpieli oraz sprzętu wodnego, należy także liczyć się ze wzrostem zagrożenia związanego z przypadkami utonięć. Kąpiel lub zabawa w wodzie, to forma rekreacji związana z letnim wypoczynkiem. Wejście do wody stwarza jednak zawsze zagrożenie, z którym należy się liczyć. Każde miejsce może być potencjalnym zagrożeniem dla bezpieczeństwa osób, które wykorzystują obszar wodny do rekreacji. Bezpieczeństwo uczestników zależy przede wszystkim od ich świadomości oraz przestrzegania norm bezpieczeństwa.

Wejście do wody niezależnie od głębokości stwarza zawsze zagrożenie, z którym należy się liczyć. Zagrożenie to wzrasta w połączeniu z poniższymi czynnikami:

- przecenienie swoich sił i umiejętności,
- gwałtowne oziębienie organizmu powodujące wstrząs termiczny,
- spożywanie alkoholu lub środków odkażających,
- stan zdrowia uniemożliwiający wypoczynek nad wodą,
- kamieniste ukształtowanie dna zbiornika wodnego, cieku, potoku, rzeki,
- nieodpowiednia zabawa w wodzie,
- nagła zmiana ukształtowania dna,
- stromy brzeg,
- szybki nurt górskich strumieni
- skurcze,
- skakanie do nieznannej wody.

Potencjalnymi skutkami wejścia do wody niezależnie od głębokości mogą być:

- zranienie,
- skaleczenie,

- podtopienie,
- utonięcie,
- uraz mechaniczny,
- stany chorobowe skóry i przewodu pokarmowego,

Kąpiel w miejscach niestrzeżonych, niedozwolonych oraz nieoznakowanych może prowadzić do tragedii.

Zagrożenia dla osób nurkujących z użyciem aparatów nurkowych:

- niedostatecznych kwalifikacji i praktyki nurkowej,
- nieprawidłowej oceny warunków wpływających na bezpieczeństwo nurkowania, w tym widoczności pod wodą,
- przekraczania maksymalnej głębokości nurkowania wynikającej z posiadanych kwalifikacji,
- występowania w wodzie obiektów zagrażających unieruchomieniu płetwonurka pod wodą, w szczególności zatopionych sieci rybackich,
- braku asekuracji i oznaczenia miejsca nurkowania.

Zagrożenia dla osób poruszających się jednostkami pływającymi wynikają z:

- niedostatecznych umiejętności sterowania jednostką, wykonywania ryzykownych manewrów, niedostosowania takielunku statków żaglowych do aktualnych warunków pogodowych, brawura,
- słabej wiedzy na temat batymetrii akwenu, występowania nieoznaczonych miejsc niebezpiecznych – przedmiotów zanurzonych w wodzie,
- złego stanu zdrowia osoby sterującej jednostką bądź pozostawiania tej osoby pod wpływem alkoholu lub środków odurzających,
- niekorzystnych warunków pogodowych (szkwałów, silnego falowania, wyładowań atmosferycznych),
- braku odpowiednich środków bezpieczeństwa, w szczególności indywidualnych środków wypornościowych: kamizelek ratunkowych lub asekuracyjnych, a w przypadku większych jednostek – także kół ratunkowych i gaśnic,
- braku uprawnień do sterowania jednostką pływającą.

Zimą, zagrożeniem dla wędkarzy i osób przebywających na lodzie korzystających z wód śródlądowych jest:

- braku wiedzy na temat aktualnej grubości lodu umożliwiającego bezpieczne uprawianie wędkarstwa i sportów zimowych,
- załamanie się pokrywy lodowej pod ciężarem osoby wchodzącej na zbyt cienki lód, w szczególności w rejonach dopływu i odpływu wód powierzchniowych,

- załamania się pokrywy lodowej po wjeździe na lód, wbrew obowiązującym zakazom, samochodem, ciągnikiem lub qadem,
- w przypadku wypadnięcia do wody - brak lub słaba umiejętność pływania, szok termiczny, szybkie wychłodzenie organizmu, brak sprzętu asekuracyjnego umożliwiającego wyjście na lód,
- niewłaściwego dla warunków pogodowych ubrania, skutkującego wyziębieniem organizmu, możliwością powstawania odmrożeń lub zamarznięcia, zwłaszcza w sytuacji pozostawiania pod wpływem alkoholu lub środków odurzających.

Planowanie działań na rzecz ograniczenia zagrożeń to:

- monitorowanie terenów wzdłuż rzek i potoków przez patrole Policji,
- prowadzenie działań profilaktycznych,
- prowadzenie akcji edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży,
- informowanie o warunkach pogodowych,
- upublicznienie niniejszej analizy na stronie internetowej gminy.

8. Wnioski i planowane kierunki działań.

Analiza zagrożeń dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny zlokalizowany na terenie Miasta i Gminy Pięńsk, jest dokumentem, który powstał w oparciu o przeprowadzoną lustrację miejsc niebezpiecznych. Opracowanie przedmiotowej Analizy zagrożeń jest wymagane zgodnie z ustawą z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 714), a także z obowiązkiem właściwego oznakowania samych miejsc zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 marca 2012 r. w sprawie sposobu oznakowania i zabezpieczenia obszarów wodnych oraz wzorów znaków zakazu, nakazu oraz znaków informacyjnych i flag (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1979). Wszystkie opisane w dokumencie miejsca zostały rozpoznane i poddane analizie.

Na terenie Miasta i Gminy Pięńsk nie stwierdzono miejsc „dzikich plaż” oraz innych obszarów wymagających oznakowania i nadzorowania. Rzeka, cieki i zbiorniki wodne nie nadają się do kąpieli. Zbiorniki wodne to obiekty przemysłowe (żwirownie) lub stawy hodowlane. Wymienione w dokumencie cieki i zbiorniki wodne należy obserwować i w przypadku wykorzystywania tych miejsc przez mieszkańców i turystów do kąpieli należy miejsca te uwzględnić jako „dzikie plaże” i oznakować zgodnie z ww. rozporządzeniem. W przypadku stwierdzenia braku w niniejszym opracowaniu obszaru wodnego, na którym zidentyfikowano zagrożenie, obszar ten należy uwzględnić podczas najbliższej aktualizacji analizy zagrożeń. Konieczny jest również coroczny przegląd obszarów wodnych pod kątem monitorowania stanu technicznego.

W dalszym ciągu należy prowadzić działania profilaktyczne, mające na celu promowanie bezpiecznych zachowań podczas wypoczynku nad wodą. Nie bez znaczenia jest także systematyczna weryfikacja trzeźwości osób poruszających się na sprzęcie pływającym, kontrole zbiorników wodnych pod kątem kąpieli w miejscu zabronionym.

Niniejsze opracowanie powinno uświadomić osobom korzystającym z obszarów wodnych znajdujących się na terenie Gminy Pięńsk o występujących zagrożeniach. Przestrzeganie obowiązujących zakazów przez osoby korzystające z obszarów wodnych może w znacznym stopniu uchronić je przed nieszczęśliwymi wypadkami. Nieumyślne kąpanie się w miejscach niedozwolonych, niestrzeżonych i nieoznakowanych może doprowadzić do tragedii

9. Telefony alarmowe oraz siły i środki, które mogą być wykorzystane dla ograniczenia zagrożeń oraz akcji ratowniczych.

Telefony alarmowe:

- Centrum Powiadamiania Ratunkowego – 112,
- Ogólnopolski numer alarmowy „nad wodą” – 601 100 100,
- Policja – 997;
- Straż Pożarna – 998;
- Pogotowie Ratunkowe – 999,

Siły i środki, które mogą być wykorzystane dla ograniczenia zagrożeń oraz akcji ratowniczych:

PSP w Zgorzelcu, ul. Bohaterów II Armii Wojska Polskiego 5C, 59-900 Zgorzelec

5 jednostek OSP: w Pięńsku, Dłużynie Dolnej, Bielawie Dolnej, Bielawie Górnej, Żarki Średnie.

- lekki samochód rozpoznawczo-ratowniczy Mitsubishi L200,
- ubrania do pracy w środowisku wodnym,
- kamizelki ratunkowe,
- koło ratunkowe, linka ratownicza 30m.